

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет історії та філософії

(повне найменування факультету)

Кафедра культурології

(повна назва кафедри)

Д и п л о м н а   р о б о т а

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

на тему: **«Рок-культура як стиль життя (на прикладі культури
Великобританії)»**
«Rock culture as a lifestyle (on the example of the culture of the UK)»

Виконав: студент заочної форми навчання
напряму 6.020101 Культурологія
Чельдієв Е. Є.

Керівник: д. філос. наук, доц. Соболевська О. К.

Рецензент: к. філос. наук, доц. Левченко В. Л.

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

№ __ від _____ 2019 р.

Завідувач кафедри

_____
(підпис)   Соболевська О.К.
(прізвище, ініціали)

Захищено на засіданні ЕК № __

протокол № __ від _____ 2019 р.

Оцінка _____ / _____ / _____
(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Голова ЕК

_____
(підпис)   Соболевська О.К.
(прізвище, ініціали)

Одеса – 2019

Зміст

Вступ.....	3
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ ЖИТТЄТВОРЧОСТІ	6
1.1. Поняття стилю життя	6
1.2. Феномен творчості в життєдіяльності особистості	9
1.3. Трактування життєтворчості у сучасному науковому дискурсі	12
1.4. Життєтворчість як феномен культури	19
Розділ 2. РОК КУЛЬТУРА ЯК СВІТОВЕ МАРГІНАЛЬНЕ ЯВИЩЕ	22
2.1. Становлення рок-культури у світі	22
2.2. Розвиток рок-культури в Великобританії.....	27
2.3. Від рок-культури до стилю життя.....	322
Висновки	40
Список джерел і література.....	433

Вступ

Актуальність дослідження. Кожній людині в міру її відповідальності та ініціативності належить творити своє життя. Проблема життєтворчості досліджується в сучасному гуманітарному знанні з різних позицій: цей феномен знайшов відображення в роботах по філософії, культурології, психології. Зауважимо, що, незважаючи на різницю підходів і інтерпретацій самого поняття «життєтворчість» для нас важливо розглянути його саме з культурологічної точки зору з урахування трактують з інших наук.

Проблемами життєтворчості займалися такі зарубіжні та вітчизняні дослідники, як: К. О. Абульханова-Славська, Б. Г. Ананьєв, Л. І. Анциферова, А. Г. Асмолов, Ш. Бюлер, Л. С. Виготський, І. С. Кон, Д. О. Леонтєв, К. Левін, Б. Ф. Ломов, А. Маслоу, С.Л. Рубінштейн, Х. Томе, К. Роджерс, В. Франкл, Е. Фромм та ін. Серед сучасних українських учених слід зазначити: Г. О. Балла, Л. Ф. Бурлачука, О. А. Донченко, О. В. Киричука, Ю. Н. Пахомова, В. О. Роменця, М. В. Савчина, О. Б. Старовойтенко, Т. М. Титаренко та ін.

Розглядаючи поширення рок-музики, динаміку створення і розвитку перших всесвітньовідомих рок-груп і формування в зв'язку з цим молодіжної рок-культури в другій половині ХХ ст., ми маємо звернутися до витоків цього принципово нового для ХХ ст. феномена культури у Великобританії.

Протягом трьох десятиліть ставлення до цього неоднозначного явища залишалося досить суперечливим, часом кардинально змінюючись: були роки ліберального ставлення, роки владного контролю, навіть заборони, і роки «золотого століття» рок-н-ролу. Серед наукових робіт ХХІ ст. у яких досліджено рок-культуру взагалі та рок-культуру Великобританії, зокрема, ми можемо виокремити: дослідження Д. І. Іванова «Основні принципи дешифровки когнітивно-прагматичної програми у просторі рок-культури»

(2017), працю І. В. Лисиці «Вторинні смисли у Британській рок-поезії 1960-1970-х років і їх мовленнєве вираження», роботу соціолога О. І. Громакова «Рок-музика як кейс музичної соціалізації», ґрунтовну працю О. О. Чорноброва та І. В. Лисиці «Еволюція молодіжної субкультура. Англійська рок-музика 60-70-х років ХХ ст. і її лінгвокультурологічні і соціально-психологічні аспекти»

Науковці досить глибоко розглянули період розквіту рок-культури у Великобританії кінця 50-х – початку 70-х років, проте проблема рок-культури як стилю життя 80-х рр. залишається і досі малодослідженою. На сьогоднішній день рок-культура продовжує своє функціонування і свій вплив на молоде покоління і її сучасний стан є прямим відображенням рок-культури 80-х рр., тому ми вважаємо доцільним всеціло розглянути це культурологічне маргінальне явище.

Метою нашої роботи є аналіз маргінального явища рок-культури як стилю життя (на прикладі культури Великобританії).

Задля досягнення поставленої мети необхідно виконати такі **завдання**:

- розглянути поняття «стиль життя»;
- дослідити феномен творчості в життєдіяльності особистості;
- трактувати життєтворчість як феномен культури у сучасному науковому дискурсі;
- описати рок-культури як феномен свого часу;
- охарактеризувати рок-культуру у Великобританії: зародження та розвиток.

Об'єктом дослідження є рок-культура.

Предмет дослідження – рок-культура Великобританії.

У роботі ми використали такі **методи дослідження**:

- описовий метод;

- аналіз і синтез;
- історично-культурологічний метод;
- соціально-філософський метод.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг праці – 46 сторінок, з яких 40 сторінок – основного тексту.

Висновки

Технологія життєтворчості особистості є реалізація певних сценаріїв життя, які сформовані самою особистістю в процесі життя. Власне – це є повернення до основного філософського питання пошуку сенсу життя людини. Технологія життєтворчості передбачає оволодіння і застосування різними формами передачі здобутого соціального досвіду прийдешнім поколінням, з метою збереження, розвитку, збагачення найкращого, пошуків оптимальних і ефективних форм існування соціуму й окремих особистостей.

Сенс життєтворчої особистості – саме життя, її створення, створення себе в ньому. Таким чином, можна зробити висновок, що образ «Я» особистості, що розширює сприйняття світу, такий же багатогранний, як сам процес життєтворчості. І навіть якщо допустити, що процес життєтворчості в повному його розумінні може бути властивий тільки особистості, що актуалізується, кожна особистість, що знаходиться в критичній ситуації може побачити і прийняти той факт, що вона може прийти до самосприйняття себе, як Творця життя і значить активно включитися в процес життєтворчості.

Солідаризуючись з А. С. Сухоруковим, ми аналізуємо життєтворчість як цілісний процес, приймаємо три ключових критерії, що визначають процес життєтворчості особистості. Дійсно, це складне інтегративне явище проявляє себе і в продуктивному, і в суб'єктивному, і в соціальному планах. Особистість, засвоївши роль суб'єкта продуктивної творчої діяльності, роль соціального суб'єкта, можливо, зможе піднятися і до ролі суб'єкта життєтворчості.

Таким чином, ми констатуємо, що проблема життєтворчості є досить новою й актуальною.

Багато дослідників займалися вивченням різних аспектів життєтворчості. Сутність проблеми вирішувалась у поняттях: «життєтворчість», «культура життєтворчості особистості», «стратегія життя», «життєтворча активність особистості», «самореалізація», «смыслопобудова», «здатність до життєтворчості» та ін. Показано структуру життєтворчості особистості, чинники, які впливають на її формування, особливості її прояву у суспільстві. Проте повної, вичерпної моделі життєтворчості сучасної людини немає.

Звертаючись до рок-культури як стилю життя, у першу чергу, зазначимо, що рок як музичний напрям і соціальне явище має досить тривалу історію. В даний час можна говорити про інституалізацію рок-музики в рок-культуру – специфічну систему, що включає в себе крім власне рок-музику та цілу рок-індустрію, орієнтовану на певну рок-діяльність. Це формує такі сильні соціалізаційні ресурси, якими не володіють інші музичні напрямки.

Рок має велику соціально-культурну спрямованість в порівнянні з іншими музикальними напрямками, виступає дзеркалом тих процесів, які відбуваються в суспільстві і в молодіжному середовищі. Рок-соціалізація тим самим потенційно містить в собі і ресурси, і ризики формування про- чи асоціальних громадян.

Рок-музика у 80-х рр. у Великобританії виступає певним соціальним маркером, що дозволяє визначити положення індивіда в суспільстві. Наприклад, утворилася такі рок-напрямки: «рок-н-рол», «кантрі», «важкий рок», «хеві-метал», «готик-метал», «електронний рок», «диско-рок», «панк-рок», «нью-вейв», «пост панк» і «брітпоп».

Можемо також виокремити діяльність таких груп як: «Ultravox», «Human League», «Sex Pistols», «The Clash», «Depeche Mode», «OMD», «Echo and The Bunnymen», «Oasis», «Blur», «Suede», «Pulp», «John Fox», «Cult with no Name»,

«Futurists», «Blitz Kids», «New Dandies», «Visage», «Spandau Ballet» і «Duran Duran».

Існування деяких з них відбувається на стику вже майже обґрунтованої класичної рок-культури та слугує причиною появи нових напрямків в сучасній молодіжній музиці. Зокрема сучасна рок-культура включає величезну кількість локальних молодіжних субкультур, серед яких готи – шанувальники готик-року, готик-металу і дарквейв, джанглісти – шанувальники джангла, драм енд бейса і його різновидів, інді – шанувальники інді-року, мета-листи – шанувальники хеві-метал і його різновидів, панки – шанувальники панк-року і прихильники панк-ідеології та ін. Всі ці групи являють собою форму протестності по відношенню до офіційної культури і несуть в собі риси маргінальності.

Список джерел і літератури

1. Агієнко І. В. Соціально-філософський аналіз моделей формування особистості як суб'єкта культури: автореф. дис. ... канд. філос. наук: 09.00.03 / Дніпропетровський держ. ун-т. Д., 1998. С. 2.
2. Богданова Н. Г. Культура життєтворчості особистості. Філософсько-світоглядний аналіз: наукове видання. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. 302 с.
3. Бычкова Е. А. Жизнетворчество как феномен культуры декаданса на рубеже XIX – XX веков. URL: www.disszakaz.com/catalog/zhiznetvorchestvo_kak_fenomen_kulturi_dekada_nsa_na_rubezhe_xix_xx_vekov.html.
4. Володарська Н. Життєтворчість як чинник гармонізації взаємовідношень особистості, яка має вади здоров'я. *Творчість як засіб особистісного росту та гармонізації людських стосунків*: матер. міжнар. наук.-практ. конф. 2008. С. 45.
5. Воробьева Т. А. История ансамбля «Битлз». Л., 1990.
6. Гаранян Г., Медведев А. Рок-музыка. *Советский джаз*. М., 1987.
7. Горшкова Е. А., Емельянова И. А. Молодежная субкультура: истоки, сущность, следствия. *Молодежь и общество*. 2006. № 4.
8. Гурин С. П. Маргинальная антропология. Саратов, 2000.
9. Джура О. Д. Теоретико-методологічні проблеми дослідження життєтворчості особистості. *Нова парадигма*. Вип. 83. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. С. 4-10.
10. Жбанков М. Р. Контркультура. *Социология: энцикл.* / сост. А. А. Грицанов, В. Л. Абушенко. Минск: Книжный Дом, 2003. 1312 с.

11. Жизнь как творчество (Социально-психологический анализ) / сост. Шинкарук В. И., Сохань Л. В., Шульга Н. А. Киев : Наукова думка, 1985. 302 с.
12. Запесоцкий А., Бурлака А. В ритме эпохи: Очерки истории музыки «рок». СПб., 1994.
13. Иванов Д. И. Логоцентрическая модель синтетической языковой личности в пространстве русской рок-культуры (когнитивно-прагматический аспект). Иваново: «Талка», 2015. 524 с.
14. Козлов, А. С. Рок-музыка: истоки и развитие. М.: Знание, 1990. 115 с.
15. Колесникова А. В. Жизнетворчество как способ бытия русской интеллигенции. Новосибирск, 2005.
16. Леонтьев А. Н. Избранные психологические произведения: Т. 1. М., 1983.
17. Максименко С. Д. Теоретичні проблеми самоздійснення особистості. *Проблеми сучасної психології*: Зб. наук. праць Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І.Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України. Вип. 5. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. С. 3.
18. Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения: 2-е изд. М.: Госполитиздат, 1957. Т. 8.
19. Мясищев В. Н. Психология отношений. М., 1995.
20. Петровский А. В., Ярошевский М. Г. Основы теоретической психологии. М., 1998.
21. Підласа І. А. Психологічний аналіз категорії життєвого шляху особистості: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.01. / Ін-т психології ім. Г.С.Костюка АПН України. К., 2005.
22. Пономарев Я. А. Психология творения. М.: Московский психолого-социальный институт, 1999.

23. Попова И. П. Новые маргинальные группы в российском обществе (теоретические аспекты исследования). *Социологические исследования*. 1999. № 7.
24. Пурло О. Ю. Особистість: суб'єкт або автор життєтворчості? *Проблеми сучасної психології*: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І.Огієнка. Вип.2. Кам'янець-Подільський: Аксіома. 2008. С. 266.
25. Раковская О. Л. Пути активизации творческого поиска студентов. *Профессиональное образование. Столица. Научные исследования в образовании*. 2008. № 9.
26. Рыбакова Е. Л. Развитие музыкального искусства эстрады в современной России: традиции, перспективы исследования. СПб.: СПбГУКИ, 2006.
27. Сафарян А. В. Стиль жизни. *Знание. Понимание. Умение*. 2008 № 1. С. 246–248.
28. Сухоруков А. С. Жизнетворчество личности в динамике ее смысловой системы: дис... канд. психол. наук. М., 1997.
29. Сыров В. Н. Об одной антиномии рок-культуры. *Гармония и дисгармония в искусстве*. Нижний Новгород, 2007.
30. Сыров В. Н. Стилевые метаморфозы рока или путь к «третьей» музыке. Нижний Новгород: Изд-во Нижегород. ун-та, 1997. 209 с.
31. Усманова А. Р. Маргинальность. *Новейший философский словарь*. 3-е изд., исправл. Минск: Книжный Дом. 2003.
32. Философский энциклопедический словарь / редкол. С. С. Аверинцев, Э. А. Араб-Оглы, Л. Ф. Ильичев и др. М. : Советская энциклопедия, 1989.
33. Ямницький В. М. Розвиток життєтворчої активності особистості: теорія та експеримент. Одеса: ПНЦ АПН України. СВД Черкасов М. П., 2006. 362 с.

34. Ludewig K. Systemische Therapie. Grundlagen klinischer Theorie und Praxis. Stuttgart: klett. 1992. P. 59.
35. Luhmann N. Selbstreferentielle Systeme. 1988. P. 47.
36. Maturana H., Varela F., Der Baum der Erkenntnis. Muenchen: Scherz, 1987.
37. Park R. E. Human migration and the marginal man. *American Journal of Sociology*. Chicago, 1928. Vol. 33. № 6. P. 881–893.